

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI ZAVOD ZA STATISTIKU

IZVJEŠTAJ O KVALITETI ZA STATISTIČKO ISTRAŽIVANJE

Indeksi prometa uslužnih djelatnosti u 2024.

Organizacijska jedinica: Sektor poslovnih statistika/Služba statistike usluga

Priredila: Josipa Kalčić Ivanić

listopad 2025.

0. Osnovne informacije

- Svrha i predmet istraživanja

Podaci prikupljeni ovim istraživanjem služe za mjerenje dinamike kretanja prometa u uslužnim djelatnostima na razini Republike Hrvatske i na razini pojedinih djelatnosti iz mjeseca u mjesec. To je važan statistički pokazatelj koji se primjenjuje za analizu stanja gospodarstva te za izračun tromjesečnog bruto domaćeg proizvoda. S porastom udjela uslužnih djelatnosti u nacionalnim gospodarstvima nastao je i povećan interes za primjerenim statističkim praćenjem tog sektora, a razvojni rad na području usluga osnova je za postizanje boljih i realnijih kratkoročnih poslovnih pokazatelja te su zahtjevi za pribavljanjem opsežnijih i ažurnijih podataka o tome brzorastućem sektoru gospodarstva sve veći. Istraživanjem se prikupljaju mjesečni podaci o ukupnome poslovnom prihodu i o poslovnom prihodu od pretežne djelatnosti ostvarenima u izvještajnome mjesecu i u istome mjesecu prethodne godine. Poslovni prihod obuhvaća vrijednost svih prodanih roba i usluga na tržištu u mjesecu bez obzira na to jesu li naplaćene. U Hrvatskoj uslužne djelatnosti (G-NXK) obuhvaćaju oko 100 tisuća jedinica, odnosno više od 72% ukupnog broja svih poslovnih subjekata koji se bave uslužnim djelatnostima. Taj sektor zapošljava više od 58% ukupnog broja zaposlenih u nefinancijskome poslovnom gospodarstvu. Udjel prometa ostvarenog u uslužnom sektoru također je značajan, gotovo 60% ukupnog prometa, dok njegov udio u ukupnoj dodanoj vrijednosti iznosi više od 56% (podaci iz istraživanja SBS).

- Izvještajno razdoblje

Mjesec

- Pravni akti i drugi sporazumi

Metodologija istraživanja temelji se na Uredbi (EU) 2019/2152 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. studenoga 2019. o europskim poslovnim statistikama i stavljanju izvan snage deset pravnih akata u području poslovnih statistika te Provedbenoj uredbi Komisije (EU) 2020/1197 od 30. srpnja 2020. o utvrđivanju tehničkih specifikacija i modaliteta u skladu s Uredbom (EU) 2019/2152 Europskog parlamenta i Vijeća o europskim poslovnim statistikama i stavljanju izvan snage deset pravnih akata u području poslovnih statistika.

Istraživanje se provodi na temelju Zakon o službenoj statistici (NN, br. 25/20., 155/23. i 124/25. – ispr.).

- Sustav klasifikacija

Nacionalna klasifikacija djelatnosti 2007. (NKD 2007.)

- Statistički pojmovi i definicije

Istraživanjem se prikupljaju mjesečni podaci o ukupnome poslovnom prihodu i o poslovnom prihodu od pretežne djelatnosti ostvarenima u izvještajnome mjesecu i u istome mjesecu prethodne godine. Poslovni prihod obuhvaća vrijednost svih prodanih roba i usluga na tržištu u mjesecu bez obzira na to jesu li naplaćene. Promet (poslovni prihod) jest vrijednost svih prodanih roba i obavljenih usluga na tržištu u promatranom razdoblju bez obzira na to jesu li naplaćene ili nisu. Iz prometa je isključen porez na dodanu vrijednost. Poslovni subjekti u Mjesečnom izvještaju uslužnih djelatnosti iskazuju ukupan promet (poslovni prihod) koji ostvare i od glavne i od sporednih djelatnosti koje obavljaju te poslovni prihod ostvaren samo od glavne djelatnosti. Indeksi prometa izračunani iz datoteka poreza na dodanu vrijednost dobiveni su iz podataka o ukupnim (oporezivim i neoporezivim) isporukama. Isporuke u datotekama poreza na dodanu vrijednost ne moraju uvijek odgovarati definiciji prometa koja se primjenjuje u statističkim istraživanjima, što utječe na usporedivost podataka.

- **Statistička jedinica**

Statistička jedinica indeksa prometa uslužnih djelatnosti jest jedinica po vrsti djelatnosti. Najvažnija poduzeća s više djelatnosti podijeljena su u jedinice po vrsti djelatnosti kako bi se poboljšala homogenost rezultata statističkih istraživanja po djelatnostima, a time i njihova međunarodna usporedivost.

- **Statistička populacija**

Ciljana populacija sastoji se od poslovnih subjekata (pravnih osoba, obrtnika i slobodnih zanimanja) čija je glavna djelatnost jedna od djelatnosti propisanih Uredbom (EU) 2019/2152 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. studenoga 2019. o europskim poslovnim statistikama i stavljanju izvan snage deset pravnih akata u području poslovnih statistika te Provedbenom uredbom Komisije (EU) 2020/1197 od 30. srpnja 2020. o utvrđivanju tehničkih specifikacija i modaliteta u skladu s Uredbom (EU) 2019/2152 Europskog parlamenta i Vijeća o europskim poslovnim statistikama i stavljanju izvan snage deset pravnih akata u području poslovnih statistika.

Okvir za identifikaciju jedinica u populaciji jest Statistički poslovni registar. U 2024. populacija je obuhvaćala 135 003 jedinice. Ukupna veličina uzorka jest oko 14 000 jedinica, a od toga se oko 1 000 jedinica nalazi u redovitome Mjesečnom istraživanju uslužnih djelatnosti (obrazac USL-M).

1. Relevantnost

1.1. Korisnici podataka

Glavni korisnici podataka jesu ministarstva i tijela državne uprave (Ministarstvo gospodarstva, Hrvatska gospodarska komora), financijske institucije (Hrvatska narodna banka), ekonomski analitičari, mediji, istraživači, studenti, poduzeća i interni korisnici (Nacionalni računi).

1.1.1. Potrebe korisnika

Glavni korisnici podataka jesu ministarstva i tijela državne uprave, financijske institucije, ekonomski analitičari, mediji, istraživači, studenti, poduzeća i interni korisnici koji se najviše služe serijama podataka o indeksima prometa uslužnih djelatnosti prema odjeljcima.

1.1.2. Zadovoljstvo korisnika

Prvo istraživanje o zadovoljstvu korisnika Državnog zavoda za statistiku provedeno je 2013., zatim 2015. i 2022., a posljednje je provedeno potkraj 2024. Rezultati istraživanja mogu se provjeriti na internetskim stranicama Državnog zavoda za statistiku <https://dzs.gov.hr/istaknute-teme-162/kvaliteta/istrazivanja-o-zadovoljstvu-korisnika/1752>.

Postoji dobra suradnja s glavnim korisnicima kao što su Hrvatska narodna banka, Hrvatska gospodarska komora i Ministarstvo gospodarstva.

Državni zavod za statistiku pravodobno odgovara na korisničke upite.

1.2. Potpunost

Pokazatelji su potpuno usklađeni s pojmovima i definicijama iz metodologije koja se temelji na Uredbi (EU) 2019/2152 Europskog parlamenta i Vijeća o europskim poslovnim statistikama. Serije indeksa, koje su objavljene na nacionalnoj razini i dostavljene Eurostatu, potpune su, bez praznina ili nedostajućih podataka.

1.2.1. Stopa potpunosti podataka

Pokazatelj nije primjenjiv.

2. Točnost i pouzdanost

2.1. Uzoračka pogreška

Zbog primjene metode odabira uzorka cut-off ne izračunavaju se standardna pogreška i koeficijent varijacije.

2.1.1. Pokazatelji uzoračke pogreške

Pokazatelj nije primjenjiv.

2.2. Neuzoračka pogreška

U rujnu 2024. izračunani su sljedeći pokazatelji (neutežani):

- stopa odgovora, 100%
- stopa neodgovora, 0%
- stopa nadobuhvata, 1,29%.

Pokazatelji su isti u vrijeme nacionalne objave i u vrijeme slanja podataka u Eurostat. Stopa odgovora iznosi 100% zahvaljujući kombinaciji dvaju izvora: elektroničkog upitnika i administrativnih podataka (baza podataka poreza na dodanu Porezne uprave). Neodgovor na varijablu nije relevantan pokazatelj iz razloga što se obrasci ispunjavaju elektronički na internetskim stranicama s već ugrađenim kontrolama koje sprječavaju slanje obrasca bez ispunjenih traženih podataka. Tijekom ispunjavanja obrasca osnovne pogreške zahtijevaju intervenciju izvještajne jedinice ili administratora radi njihova uklanjanja. Ako to ne učine, podaci se ne mogu uspješno poslati u bazu. Podaci uneseni u program *Survey Processor* prolaze logičko-računsku kontrolu kako bi statističar podatke provjerio i po potrebi ispravio. Mjere koje se poduzimaju kako bi se smanjili neodgovori podsjetnici su koji se šalju elektroničkom poštom i telefonski se kontaktira s izvještajnim jedinicama. Okvir za izbor uzorka jest glavni izvor neuzoračkih pogrešaka. U nastojanju da se ažurira okvir i pošalje povratna informacija Statističkome poslovnom registru tijekom istraživanja svaka izvještajna jedinica dobiva jedan od sljedećih statusa: 0 – posluje, odbio dostaviti izvještaj, 1 – posluje, dostavio izvještaj, 2 – ne posluje, prestao s radom, 3 – ne bavi se uslugama, 4 – u mirovanju, 5 – u stečaju, likvidaciji, 6 – neisporučen obrazac, 7 – pogrešno registrirana uslužna djelatnost, 8 – nije jedinica po vrsti djelatnosti (JVD) u tekućem mjesecu, 9 – ostali razlozi (pripajanje i dr. organizacijske promjene).

2.2.1. Pogreška obuhvata

Odstupanje između ciljane populacije i okvira uglavnom nastaje zbog neažuriranosti Statističkoga poslovnog registra. Samo je na izabranom uzorku moguće utvrditi jesu li jedinice prihvatljive ili nisu. S jedinicama iz okvira koje nisu u uzorku ne kontaktira se i nemoguće je utvrditi pravo stanje u njihovu poslovanju.

2.2.2. Stopa nadobuhvata

Pokazatelj nije primjenjiv.

2.2.3. Pogreška mjerenja

U 2024. zabilježeno je 99,35% odgovora (stopa odgovora za terenske jedinice).

Stopa nadobuhvata u cjelokupnom skupu podataka iznosila je 1,29%.

Stopa imputacije u cjelokupnom skupu podataka iznosila je 5,37%.

Mjere za smanjenje neodgovora uključuju pismene podsjetnike i telefonsko kontaktiranje s izvještajnim jedinicama.

2.2.4. Pogreška neodgovora

U 2024. zabilježeno je 99,35% odgovora (stopa odgovora za terenske jedinice). Mjere za smanjenje neodgovora uključuju pismene podsjetnike i telefonske kontakte s izvještajnim jedinicama. Ako izvještajna jedinica ni nakon požurivanja ni kontaktiranja ne dostavi izvještaj u roku, statističar će ručno obaviti imputiranje. Za određivanje imputirane vrijednosti upotrebljava se administrativni izvor (datoteka PDV-a).

2.2.5. Stopa neodgovora jedinice

Pokazatelj nije primjenjiv.

2.2.6. Stopa neodgovora na određenu varijablu

Pokazatelj nije primjenjiv.

2.2.7. Pogreška obrade

Podaci prikupljeni u istraživanju provjeravaju se logičko-računskim kontrolama. Svaki se unos provjerava i ako se pojavi pogreška, podatak se ispravlja ili tolerira ako se utvrdi da je točan. Postoje pogreške koje se mogu odobriti i prihvatiti i pogreške koje se ne mogu prihvatiti i moraju se ispraviti. Slijedi popis pogrešaka koje se pojavljuju u istraživanju:

- A001 Status u adresaru različit od 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9. Ne može se tolerirati
- A004 Pretežna djelatnost nije trgovinska ili uslužna, a u polju Promet tekući postoji podatak. Ne može se tolerirati.
- A004a Pretežna djelatnost nije trgovinska ili uslužna, a u polju Promet bez PDV-a ostvaren u izvještajnome mjesecu postoji podatak. Ne može se tolerirati.
- A005 Ako je status u adresaru različit od 1, onda polje obrasca Promet bez PDV-a ostvaren u izvještajnome mjesecu mora biti 0. Ne može se tolerirati.
- A005a Ako je status u adresaru različit od 1, onda polje obrasca Promet bez PDV-a ostvaren u istome mjesecu prošle godine mora biti 0. Ne može se tolerirati.
- A006 Ako je status u adresaru 1, onda polje Promet bez PDV-a ostvaren u izvještajnome mjesecu mora biti veće od 0. Ne može se tolerirati.
- A006a Ako je status u adresaru 1, onda polje Promet bez PDV-a ostvaren u istome mjesecu prošle godine mora biti veće od 0. Ne može se tolerirati.
- A007 NKD iz dobivenog materijala različit je u odnosu na populaciju. Ne može se tolerirati.
- A010 pogrešna vrsta posla. Ne može se tolerirati.
- Postoji vrijednost na polju Promet isti mjesec prošle godine, a nema vrijednosti na polju Promet tekući ili je vrijednost 0. Ne može se tolerirati.
- X004 Postoji vrijednost na polju Promet tekući, a nema vrijednosti na polju Promet isti mjesec prošle godine ili je vrijednost 0. Ne može se tolerirati. U tom slučaju treba imputirati promet za bazno razdoblje.
- X010 Pogrešna godina ili obradni mjesec; ne može se tolerirati.
- A002 Veličina poduzeća jest 1, a polje Promet tekući veće je od 100 000. Može se tolerirati.
- A002a Veličina poduzeća jest 1, a polje Promet isti mjesec prošle godine veće je od 100 000. Može se tolerirati.
- A003 Status iz dobivenog materijala različit je u odnosu na populaciju. Može se tolerirati.
- A011 Vrijednost na polju obrasca PrometRef mora biti veća od vrijednosti na polju Promet podijeljen s 1 000. Promet ne smije biti upisan u tisućama eura, nego u punom iznosu.

- X001 Vrijednost na polju Promet tekući ne bi trebala biti veća od 13 200 000. Može se tolerirati.
- X002 Vrijednost na polju Promet isti mjesec prošle godine ne bi trebala biti veća od 13 200 000. Može se tolerirati.
- X005 Promet tekući jest 50% veći ili manji od Prometa isti mjesec prošle godine. Može se tolerirati.

Pravila kontrole u odnosu na administrativne podatke

- X008 Promet tekući NIJE bio iskazan u tekućem prometu datoteke PDV-a. Može se tolerirati.
- X008a Promet tekući jest 40% manji ili veći u odnosu na promet koji je bio iskazan u tekućem prometu datoteke PDV-a. Može se tolerirati.
- X009 Promet isti mjesec prošle godine u obrascu za tekući mjesec NIJE iskazan u istome mjesecu prošle godine datoteke PDV-a. Može se tolerirati.
- X009a Promet isti mjesec prošle godine u obrascu za tekući mjesec jest 40% veći ili manji od tog prometa iskazanoga u istome mjesecu prošle godine datoteke PDV-a. Može se tolerirati.
- X011 Promet tekući mjesec veći je u odnosu na promet koji je bio iskazan u prometu datoteke PDV-a za taj mjesec (za promet PDV = 1). Može se tolerirati.
- X012 Promet isti mjesec prošle godine u obrascu veći je od tog prometa iskazanoga u istome mjesecu prošle godine datoteke PDV-a (za promet PDV = 1). Može se tolerirati.

2.2.8. Stopa imputacije

Pokazatelj nije primjenjiv.

2.2.9. Pogreška izbora modela

Nije raspoloživo.

2.3. Revizija podataka

2.3.1. Politika revizije podataka

Na internetskim stranicama Državnog zavoda za statistiku na poveznici https://dzs.gov.hr/Opća_revizijska_politika_DZS-a korisnici statističkih podataka obaviješteni su o revizijama.

Politika revizije podataka Državnog zavoda za statistiku temelji se na sljedećim dokumentima:

- Kodeks prakse europske statistike
- Okvir za osiguranje kvalitete Europskoga statističkog sustava
- *ESS Guidelines on Revision Policy for PEEIs.*

Ispravci objavljenih podataka prouzročenih tehničkim, računskim, jezičnim i sličnim pogreškama nisu predmet politike revizije Državnog zavoda za statistiku. Pri diseminaciji izmjena već objavljenih statističkih podataka potrebno je jasno naznačiti je li riječ o ispravljenim podacima (zbog tehničkih ili računskih pogrešaka) ili o revidiranim podacima. Kako bi se postignula transparentnost i dostupnost podataka, Državni zavod za statistiku nakon objave revidiranih podataka korisnicima dostavlja prethodno objavljene (izvorne) podatke u medijima u kojima je to moguće.

De facto politika revizije koja se primjenjuje u ovom istraživanju uključuje:

- Glavne revizije (kao što je promjena bazne godine) – sve serije ponovno se izračunavaju, ali se promjene ne najavljuju unaprijed. Objašnjenja se daju kada se objave novi podaci.
- Rutinske revizije (kao što su promjene serija podataka SA i WDA) – revidirani podaci objavljuju se kada se novi podaci obično objavljuju bez klasificiranih promijenjenih podataka kao revidiranih. Postoji samo metodološko objašnjenje u vezi s korištenjem alata SA i WDA te njihovim utjecajem na promjene u prethodno objavljenim podacima.

- Ako se pojave pogreške, ispravljeni podaci objavljuju se u najkraćem mogućem roku ili u sljedećem broju publikacije. Ista politika revizije primjenjuje se na nacionalnoj razini i pri slanju u Eurostat. Ne postoji dostupna povijesna baza podataka.

2.3.2. Praksa revizije podataka

Revizija za ovo istraživanje uključuje:

- glavne revizije (velike promjene u metodologiji, promjena bazne godine) – sve se serije preračunavaju, ali se promjene ne najavljaju unaprijed. Revizije se najavljaju u Priopćenju u trenutku uvođenja promjene i daju se objašnjenja kada se objave novi podaci.
- redovite revizije (kao što su promjene serija podataka SA i WDA) – revidirani podaci objavljuju se svaki mjesec u Priopćenju za cijelu seriju podataka, kada se obično objavljuju novi podaci, bez klasificiranih promijenjenih podataka kao revidiranih. Postoji samo metodološko objašnjenje u vezi s korištenjem alata SA i WDA i njihovim utjecajem na promjene prethodno objavljenih podataka. Od siječnja 2016. programski paket JDemetra+, verzija 2.0.0., primjenjuje se u procesu desezoniranja (identifikacija i procjena sezonskih i kalendarskih učinaka). Uzimajući u obzir da postoje dvije dostupne opcije u JDemetra+, TRAMO-SEATS (primjena metode SEATS za procjenu sezonskih učinaka) i X13 (primjena metode X11 za procjenu sezonskih učinaka), sezonska i kalendarska prilagodba obavljena je s pomoću metode X13 ARIMA. Isključen je učinak slučajne komponente u procesu desezoniranja vremenskih serija indeksa.

Zbog obilježja primijenjene metode desezoniranja proširenje serije indeksa dodavanjem novih mjesečnih opažanja za svaki novi mjesec moglo bi prouzročiti naknadne korekcije već objavljenih sezonskih i kalendarski prilagođenih i samo kalendarski prilagođenih indeksa i trenda za nekoliko prethodnih mjeseci.

Otklanjanje pogrešaka: ako se pojave pogreške, ispravljeni podaci objavljuju se u najkraćem mogućem roku ili u sljedećem broju publikacije. Ista politika revizije primjenjuje se na nacionalnoj razini i pri slanju u Eurostat.

Ne postoji dostupna povijesna baza podataka.

2.3.3. Prosječna veličina revizije podataka

Pokazatelj nije primjenjiv.

2.4. Desezoniranje

Nominalni indeksi prometa u izvornome, neprilagođenom obliku za tekući mjesec izračunavaju se u odnosu na prosjek bazne godine, a zatim u odnosu na isti mjesec prethodne godine. Indeksi se prikazuju u izvornome, neprilagođenom obliku, kao i sezonski prilagođeni, kalendarski i sezonski prilagođeni te kao trend. Od 2016. u procesu sezonske prilagodbe (identifikacija i procjena sezonskih i kalendarskih učinaka) upotrebljava se softverski paket JDemetra+. S obzirom na to da su dostupne dvije opcije u JDemetra+, TRAMO-SEATS (metoda SEATS za procjenu sezonskih učinaka) i X13 (metoda X11 za procjenu sezonskih učinaka), sezonska i radna prilagodba izvršena je korištenjem metode X13 ARIMA. U procesu sezonske prilagodbe vremenskih serija indeksa isključen je utjecaj slučajne komponente. Zbog obilježja primijenjene metode prilagodbe, dodavanje novih mjesečnih opažanja za svaki mjesec može prouzročiti promjene u sezonskim i kalendarski prilagođenim indeksima za prethodna razdoblja. Za procjenu komponenti radnih dana i praznika upotrebljava se službeni popis praznika i neradnih dana u Republici Hrvatskoj.

Razina detalja: nominalne i realne serije – bazni indeksi različitih agregata/podskupina Nacionalne klasifikacije djelatnosti 2007. (NKD-a 2007.) koji se temelje na NACE-u Rev. 2 na sljedećim razinama:

- H 49, H 50, H 51, H 52, H 53
- I 55, I 56
- J 58, J 59, J 60, J 61, J 62, J 63

- L 68
- M 69, M 71, M 702, M 73, M 74
- N 77, N 78, N 79, N 80, N 81, N 812, N 82
- G, H, I, J, M, N, L
- G_TO_N, G_TO_N_X_G47, H_TO_N_X_K.

Korištenje zadanoga/nacionalnoga kalendara: u metodi X13 ARIMA primjenjuje se kalendar hrvatskih praznika.

Prilagodba za učinak pomičnih praznika (npr. Uskrs): svaka serija prilagođuje se učincima blagdana i praznika, kao što su Uskrs i Tijelovo (automatski postupak u metodi X13 ARIMA); utjecaj je važan u dijelu vremenskih serija.

Učinak prijestupne godine: utjecaj prijestupne godine testira se kao jedan od kalendarskih regresora; važan u dijelu vremenskih serija.

Nedostatak kalendarske prilagodbe: postoji kalendarska prilagodba, tj. testira se učinak kalendara hrvatskih praznika za sve serije.

Vrsta kalendarske prilagodbe (npr. regARIMA): kalendarska prilagodba provodi se primjenom postupka automatske identifikacije u metodi X13 ARIMA, počevši sa sedam regresora i smanjivanjem njihova broja jer neki možda nisu važni za danu seriju.

Vrsta otkrivenih netipičnih vrijednosti: testiraju se pomaci razine (*Level Shifts*, LS), aditivne netipične vrijednosti (*Additive Outliers*, AO) i privremene promjene (*Transitory Changes*, TC), a najčešće su LS i AO. U metodi X13 ARIMA primjenjuje se automatski postupak.

Poznate ekonomske netipične vrijednosti: trenutačno nema poznatoga ekonomskog objašnjenja za postojanje netipičnih vrijednosti.

Softver i njegova verzija te metoda sezone prilagodbe: JDemetra+, verzija 2.2.2, metoda X13 ARIMA

Ručni/automatski odabir modela ili filtera: u većini serija upotrebljava se automatski postupak odabira modela; u problematičnim serijama isprobavaju se različiti modeli unutar modula detaljne analize dok se ne pronađe optimalan model.

Horizontalna revizija ponajprije ovisi o revizijama izvornih serija, ali se u pravilu provodi jedanput na godinu.

Aditivna/multiplikativna dekompozicija sezone prilagodbe: za većinu serija primjenjuje se multiplikativna dekompozicija.

Verifikacija prikladnosti modela: prikladnost modela provjerava se s pomoću ugrađenih dijagnostičkih pokazatelja u X13 ARIMA-i nakon svakog unosa nove opažene vrijednosti.

Kritična vrijednost i automatizacija otkrivanja netipičnih vrijednosti: primjenjuje se zadana kritična vrijednost u automatskoj proceduri otkrivanja netipičnih vrijednosti (X13 ARIMA).

Metoda odabira duljine filtera: za duljinu sezonskih filtera upotrebljava se automatska procedura u X13 ARIMA-i.

Sezonska prilagodba preko poznatih prekida u serijama: trenutačno nema prekida u serijama.

Indirektna sezonska prilagodba i provjere preostale sezonalnosti: ne upotrebljava se direktni pristup sezonskoj prilagodbi.

Ne primjenjuje se dosljednost različitih razina agregacije.

Kritična vrijednost za otkrivanje netipičnih vrijednosti: 4

Duljina filtera (automatski odabrano/definirao korisnik): sezonski filteri fiksni su tijekom godine (i po potrebi revidirani na kraju godine).

Provjera preostale sezonalnosti i od koje razine detalja počinje agregacija: QS test i F-test preostale sezonalnosti provode se za svaku seriju.

3. Pravodobnost i poštivanje rokova objavljivanja

3.1. Pravodobnost

Rezultati se na nacionalnoj razini objavljuju otprilike 60 dana nakon završetka referentnog razdoblja, mjesečno u Excel-tablicama u STS bazi podataka te u Priopćenju.

Od siječnja 2019. rezultati se dostavljaju Eurostatu 60 dana nakon završetka referentnog mjeseca. Podaci se prikupljaju preko internetske aplikacije (tzv. CAWI). Izvještajne jedinice unose podatke izravno u obrazac USL-M, koji je dostupan na internetskim stranicama Državnog zavoda za statistiku na adresi <https://web.dzs.hr/Obrasci.asp?url=%22https://webobraci.dzs.hr/eSurveyUSL%22>. Razdoblje prikupljanja podataka u pravilu obuhvaća dane od 1. do 20. u mjesecu za podatke iz prethodnoga referentnog mjeseca. Rok za zaprimanje podataka o PDV-u iz Porezne uprave jest 45 dana nakon referentnog mjeseca.

Istraživanje se u pravilu završava 60 dana nakon referentnog mjeseca.

3.1.1. Pravodobnost prvih rezultata

Pokazatelj se ne izračunava.

3.1.2. Pravodobnost konačnih rezultata

Pokazatelj se ne izračunava.

3.2. Poštivanje rokova objavljivanja

Podaci se dostavljaju u skladu s unaprijed objavljenim kalendarom objavljivanja i nema odmaka između stvarne dostave podataka i ciljanog datuma kada su podaci trebali biti dostavljeni.

3.2.1. Poštivanje rokova objavljivanja – dostava i objavljivanje

Pokazatelj se ne izračunava.

4. Pristupačnost i jasnoća

Kratka Metodološka objašnjenja nalaze se u Priopćenjima koja su dostupna na internetskim stranicama Državnog zavoda za statistiku.

Izravna poveznica na objavljena Priopćenja: <https://podaci.dzs.hr/hr/podaci/trgovina-i-ostale-usluge/usluzne-djelatnosti/>

4.1. Priopćenja

Uslužne djelatnosti

4.2. Mrežna baza podataka

Vremenske serije indeksa prometa uslužnih djelatnosti od 2010., bazna godina 2021. = 100, objavljuju se na diseminacijskim stranicama Državnog zavoda za statistiku u STS bazi podataka (bazi kratkoročnih poslovnih statistika) u području Uslužne djelatnosti pod naslovom Indeksi prometa uslužnih

djelatnosti - mjesečni podaci te na poveznici Statistika u nizu pod naslovom Gospodarstvo – osnovni pokazatelji.

4.3. Pristup mikropodacima

Uvjeti prema kojima određeni korisnici mogu imati pristup mikropodacima propisani su [Pravilnikom o uvjetima i načinu pristupa i korištenja povjerljivih statističkih podataka Državnog zavoda za statistiku za znanstvene svrhe](#) (NN, br. 5/23.). Mikropodaci se ne objavljuju.

4.4. Dokumentacija o metodologiji

Kratke metodološke upute raspoložive su u Priopćenjima koja se nalaze na internetskim stranicama Državnog zavoda za statistiku u području Uslužne djelatnosti.

Podaci su prikazani kao indeksi prometa: mjesec na prethodni mjesec, mjesec na mjesec prethodne godine i mjesec na prosjek bazne godine (2021.).

Indeksi se objavljuju kao izvorni, sezonski i kalendarski prilagođeni te kalendarski prilagođeni indeksi.

5. Usklađenost i usporedivost

5.1. Asimetrija toka zrcalnih statistika

Nije primjenjivo.

5.2. Usporedivost u vremenu

Vremenske serije od prvog tromjesečja 2010. do četvrtog tromjesečja 2017. sastavljene su integracijom podataka iz dvaju izvora: administrativnog izvora i statističkih istraživanja. Od siječnja 2017. državni zavod za statistiku zamijenio je tromjesečnu periodiku provođenja istraživanja te se od tada prati mjesečna dinamika kretanja prometa uslužnih djelatnosti. Podaci su usporedivi u vremenu.

5.2.1. Duljina usporedivih vremenskih serija

Pokazatelj se ne izračunava.

5.2.2. Razlozi za prekid u vremenskoj seriji

Nije primjenjivo.

5.3. Usklađenost kratkoročnih i godišnjih statistika

Pokazatelj se ne izračunava.

5.4. Usklađenost s podacima nacionalnih računa

Pokazatelj se ne izračunava.

5.5. Usklađenost s podacima iz administrativnih izvora

Pokazatelj se ne izračunava.

6. Troškovi i opterećenje

6.1. Troškovi

Troškovi Državnog zavoda za statistiku iznose približno 3 200 sati na godinu.

6.2. Opterećenje

Opterećenje za izvještajne jedinice dostupno je tek od 2018., otkad se istraživanje provodi putem internetskog upitnika. Izvještajne jedinice pružaju informacije o vremenu provedenom za ispunjavanje obrasca samo u prvome mjesecu godine. Prosječno vrijeme koje su ispitanici utrošili na ispunjavanje upitnika USL-M iznosi približno 0,10 sati mjesečno. Kako bi se smanjilo opterećenje izvještajnih jedinica, administrativni se izvori upotrebljavaju kao izvor podataka za ovo istraživanje.